

Studying the Impact of Cattle Farmers: A Case Study of Ban Sai Ngern Community, Village No. 2, Lanskha Sub-District, Lanskha District, Nakhon Si Thammarat Province

Thitiporn Taweephol¹ Jaturaporn Chaisuwan¹ Daycho Khaenamkhaew^{1*} Chettha Muhamad¹ and Udomsak Dechochai¹

¹ Major of Community Development, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: Daycho_kha@nstru.ac.th

ABSTRACT

This article aims (1) to study the knowledge of cattle farmers in raising young cattle; and (2) to investigate the impact on the livelihood of cattle farmers. The key informants were selectively chosen from various groups, including cattle farmers, livestock farming community leaders, cattle farm owners, committee members in cattle farms, government officials promoting animal husbandry, hired cattle caretakers, and tourists/spectators of cattle sports. In total, there were 15 participants. The research employed interviews as the primary research tool, with content analysis, organization, and presentation conducted in a narrative form. The research found that Knowledge of raising young cattle, regional characteristics, and cattle development in the South is commonly focused on agricultural use and the selection of cattle breeds from both male and female cattle. Training and exercise, bathing, natural grass consumption, and providing supplements with minerals and vitamins are also common practices. Pairing is done with cattle that have similar body structures, and external adornments are often applied, such as applying turmeric after the cattle bathe. The impact on cattle farmers includes affecting the lifestyle of cattle game players. Cattle games are well-known and popular in the southern region, influencing the lifestyle of cattle game players. Owners of cattle are usually part of local communities or cattle-loving groups. The impact extends to the lifestyle of cattle game field owners, who are typically individuals with wealth and credibility. This impact on the lifestyle of cattle game field owners is inherited from previous generations and passed down through the generations. It also influences the lifestyle of viewers, which includes people of all ages, both women and men.

Keywords: Farmers, Impacts, Cattle

ศึกษาผลกระทบของเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านสายเงิน หมู่ที่ 2 ตำบลลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ฐิติพร ทวีพล¹ จตุพร ชัยสุวรรณ¹ เดโช แชน้ำแก้ว^{1*} เชษฐา มุหะหมัด¹ และ อุดมศักดิ์ เดโชชัย¹

¹ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: Daycho_kha@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาองค์ความรู้ในการเลี้ยงวัวชนของเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวชน และ (2) เพื่อศึกษาผลกระทบต่ออาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวชน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคัดเลือกแบบเจาะจงกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวชน กลุ่มปราชญ์ชาวบ้านด้านการเลี้ยงสัตว์ กลุ่มเจ้าของบ่อนวัวและกรรมการในบ่อน กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ กลุ่มคนเลี้ยงวัวชนรับจ้าง และกลุ่มนักท่องเที่ยว/ผู้ชมกีฬาวัวชน จำนวนทั้งสิ้น 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา เรียบเรียงและนำเสนอแบบพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า องค์ความรู้ในการเลี้ยงวัวชน โดยภูมิหลังและพัฒนาการของวัวชนภาคใต้คือ มักนิยมเลี้ยงเพื่อใช้งานด้านเกษตรกรรมและการคัดเลือกสายพันธุ์เพื่อเป็นวัวชนที่มีสายเลือดมาจากพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์วัวชน ผักชนและออกกำลังกาย อาบน้ำ กินหญ้าที่ขึ้นอยู่ตามธรรมชาติและให้อาหารเสริมวัวชนที่มีแร่ธาตุและวิตามิน เลือกคู่ซ้อมที่มีลักษณะโครงสร้างร่างกายใกล้เคียงกัน พร้อมทั้งเสริมแต่งภายนอก เช่น ทาขมิ้นหลังจากที่วัวอาบน้ำเสร็จ ผลกระทบของเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวชนได้แก่ ผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้เล่นกีฬาวัวชน ในปัจจุบันกีฬาวัวชนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายมักนิยมเล่นกันในหมู่ภาคใต้ ผลกระทบต่อวิถีชีวิตของวัวชน โดยเจ้าของจะมีการเลี้ยงวัวชน มีกลุ่มชาวบ้านหรือกลุ่มที่รักวัวชน ผลกระทบต่อวิถีชีวิตของเจ้าของสนามวัวชน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่กำลังทรัพย์และเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ ผลกระทบต่อวิถีชีวิตผู้เลี้ยงวัวชน โดยสืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษและสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น และผลกระทบต่องานวิถีชีวิตของคนดู ซึ่งปัจจุบันมีทุกกลุ่มอายุ ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย

คำสำคัญ: เกษตรกร, ผลกระทบ, วัวชน

บทนำ

ในภาคใต้ของประเทศไทย การเลี้ยงวัวชนเป็นที่นิยมมาก โดยเฉพาะในช่วงหลังฤดูการเก็บเกี่ยวประมาณเดือนมีนาคมถึงเมษายน วัวจะถูกปล่อยออกไปหากินในทุ่งนาและท้องทุ่ง ในช่วงนี้มีฝูงวัวจากหมู่บ้านต่างๆ โดยมีโอกาสพบกันและเกิดการแย่งชิงตำแหน่งจำฝูง ซึ่งการแข่งขันนี้ คนในหมู่บ้านมักจะสังเกตเห็นพฤติกรรมและคุณลักษณะของวัวบางตัว เช่น การชนแข็งแรงและความทนทาน จึงคัดเลือกเป็นวัวชนที่มีคุณสมบัติดี ๆ จัดการฝึกฝนและปรับปรุงร่างกายให้แข็งแรง ทำให้กลายเป็นวัวชนที่มีคุณสมบัติเด่น คือ แข็งแรง สมบูรณ์ มีไหวพริบในการชน และทนทานอย่างพิเศษในการแข่งขันชนวัว (สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์, 2552) ก่อเกิดกิจกรรมการพนันในรูปแบบของกีฬาวัวชนที่เป็นที่นิยมในภาคใต้ของประเทศไทย การชนวัวเป็นกิจกรรมที่แสดงถึงอำนาจและความแข็งแกร่งของชาวใต้ และมีการเดิมพันที่มีจำนวนเงินมากเกิดขึ้น รัฐบาลต้องเข้ามาควบคุมและจัดระเบียบให้เป็นกิจกรรมที่ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งจัดทำสนามกีฬาชนวัวใน 7 จังหวัดของภาคใต้ เพื่อ

ป้องกันการเล่นพนันที่ไม่สุจริตและควบคุมความเสี่ยงในการเดิมพัน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในกิจกรรมการพนันเพื่อเพิ่มความสนุกสนานและยกระดับการแข่งขันในระดับโลก (รงค์ บุญสวยขวัญ, 2559) ส่งผลให้กีฬาชนวัวได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่อง การชนวัวในปัจจุบันนอกจากเพื่อเกมกีฬาพื้นบ้านแล้ว การชนวัวยังคำนึงถึงเหตุผลอื่นๆ เช่น การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน การมีอาชีพของคนในชุมชน และการสร้างสถานที่ท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดอาชีพ เกี่ยวเนื่องสร้างรายได้ให้กับชุมชน (พนิดา มนตรี, 2563)

สำหรับชุมชนชุมชนบ้านสายเงิน หมู่ที่ 2 ตำบลลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการเลี้ยงวัวชนในพื้นที่ที่เป็นที่นิยม มีเกษตรกรที่เลี้ยงวัวชนในพื้นที่นี้ เนื่องจากเนื้อดินและสภาพอากาศเหมาะสมสำหรับการเลี้ยงวัวชน วัวชนเป็นสิ่งที่สำคัญในชีวิตของคนในพื้นที่นี้ ซึ่งจะให้วัวได้รับการดูแลเอาใจใส่เหมือนสมาชิกในครอบครัว วัวชนถือเป็นหุ้นส่วนชีวิตของคนในพื้นที่นี้ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งรายได้สำคัญและมีบทบาททางเศรษฐกิจของครอบครัว การเลี้ยงวัวชนยังเสริมสร้างกีฬาวัวชนและเป็นทางเลือกในการอนุรักษ์สายพันธุ์วัวชนในพื้นที่ เพราะการเลี้ยงวัวชนไม่เพียงแต่เสริมสร้างอาชีพและรายได้ให้ครอบครัว แต่ยังเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมและกีฬาวัวชนในพื้นที่อีกด้วย (สมกมล ศรีสมโภชน์, 2556)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่อง “ศึกษาผลกระทบของเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านสายเงิน หมู่ที่ 2 ตำบลลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช” เพื่อเป็นศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิตของเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวชน และผลกระทบต่อวิถีชีวิตของเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านสายเงิน หมู่ที่ 2 ตำบลลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราชซึ่งกีฬาชนวัวที่เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่ทำให้ความสนุกสนาน และส่งเสริมภูมิปัญญาเลี้ยงวัวที่มีประโยชน์ในด้านการเกษตร ส่งเสริมเพื่อสร้างรายได้ และอาชีพท่ามกลางวิถีชีวิตของเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวชนในชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ในการเลี้ยงวัวชนของเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านสายเงิน หมู่ที่ 2 ตำบลลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาผลกระทบต่ออาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านสายเงิน หมู่ที่ 2 ตำบลลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน ประกอบด้วย (1) กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวชน จำนวน 5 คน (2) กลุ่มปราชญ์ชาวบ้านด้านการเลี้ยงสัตว์จำนวน 2 คน (3) กลุ่มเจ้าของบ่อนวัว/กรรมการในบ่อน จำนวน 1 คน (4) กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ จำนวน 2 คน (5) กลุ่มคนเลี้ยงวัวชนรับจ้าง จำนวน 3 คน (6) กลุ่มนักท่องเที่ยว/ผู้ชมกีฬาวัวชน จำนวน 2 คน และยินดีให้ข้อมูล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ โดยสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยอาศัยกรอบแนวคิดในการวิจัย และผลการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเป็นแนวทางตามประเด็นการศึกษา และใช้กล้องถ่ายรูปในการเก็บภาพเพื่อนำมาใช้ในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

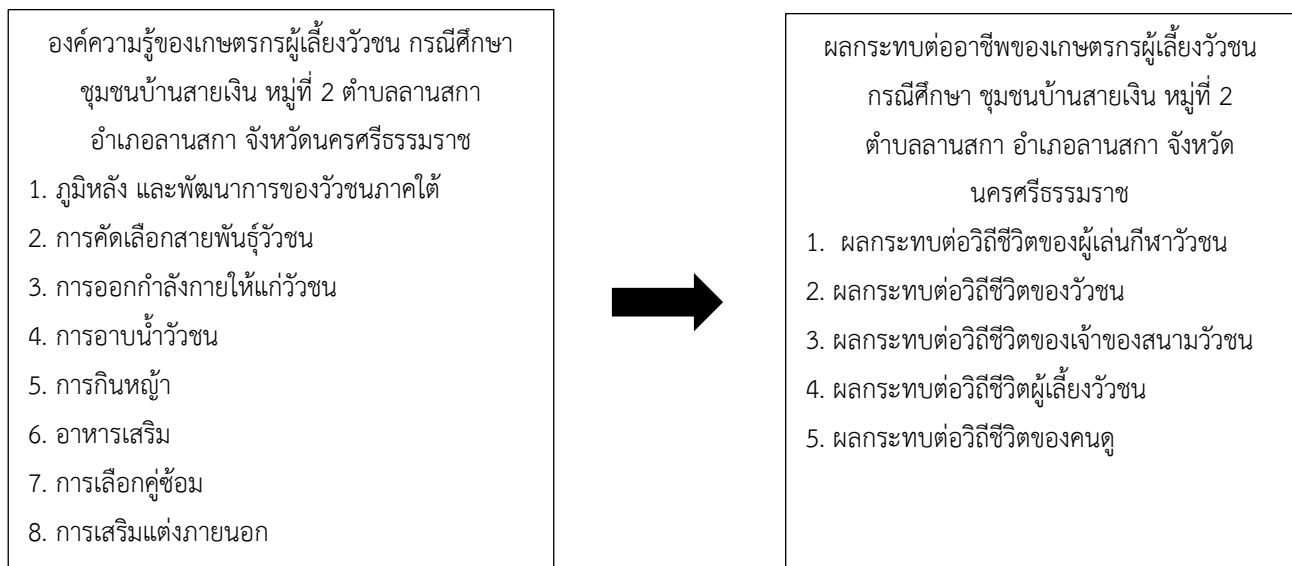
การวิจัยครั้งนี้มีการเก็บรวบรวม คือ การดำเนินการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้ให้ข้อมูลเพื่อทำการสัมภาษณ์ โดยกำหนดเวลาและสถานที่เพื่อทำการสัมภาษณ์ รวมถึงรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลทั้งเอกสารและการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นสัมภาษณ์ เรียบเรียง และนำเสนอแบบพรรณนา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ศึกษาผลกระทบของเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวชน กรณีศึกษาชุมชนบ้านสายเงิน หมู่ที่ 2 ตำบลลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. องค์ความรู้ในการเลี้ยงวัวชนของเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านสายเงิน หมู่ที่ 2 ตำบลลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.1 ภูมิหลังและพัฒนาการของวัวชนในภาคใต้ พบว่า ภูมิหลังของวัวชนในภาคใต้เริ่มต้นด้วยการเลี้ยงวัวเพื่อใช้ในการทำสวนและการเกษตร การชนวัวกันเริ่มขึ้นเพื่อความสนุกสนานและเป็นเกมกีฬาต่อสู้ วัวชนจะถูกคัดเลือกจากวัวพื้นเมืองที่มีลักษณะเหมาะสมและสืบทอดต่อกันมา

1.2 การคัดเลือกสายพันธุ์วัวชน พบว่า การคัดเลือกสายพันธุ์วัวชนยังคงเป็นความเชื่อมากกว่าข้อเท็จจริง บางวัวมีความสามารถในการต่อสู้และมีชื่อเสียงโด่งดังและเคยประสบความสำเร็จในการชนวัว

1.3 การออกกำลังกายให้แก่วัวชน พบว่า การฝึกฝนให้วัวชนมีความแข็งแรงและสร้างภูมิคุ้มกัน การใช้อุปกรณ์เสริมในการออกกำลังกายและการฝึกในระยะเวลาที่มีการพืดึงดู

1.4 การอาบน้ำวัวชน พบว่า การอาบน้ำเป็นกิจกรรมที่ทำหลังจากการออกกำลังกาย มีการอาบน้ำให้วัวชนอย่างพิถีพิถันเพื่อให้ร่างกายสะอาด

1.5 การกินหญ้า พบว่า การใช้หญ้าที่มีสีเขียวสดเป็นอาหารหลักสำหรับวัวชน การสลับหญ้าชนิดต่างๆ เพื่อไม่ให้วัวชนเบื่ออาหาร

1.6 อาหารเสริม พบว่า การให้อาหารเสริมเพื่อสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและร่างกายของวัวชน อาหารเสริมมีความหลากหลายชนิด

1.7 การเลือกคู่ซ้อม พบว่า การเลือกคู่ซ้อมที่มีลักษณะร่างกายใกล้เคียงกันและอายุใกล้เคียง การซ้อมเป็นประจำเพื่อเตรียมพร้อมในการชนวัว

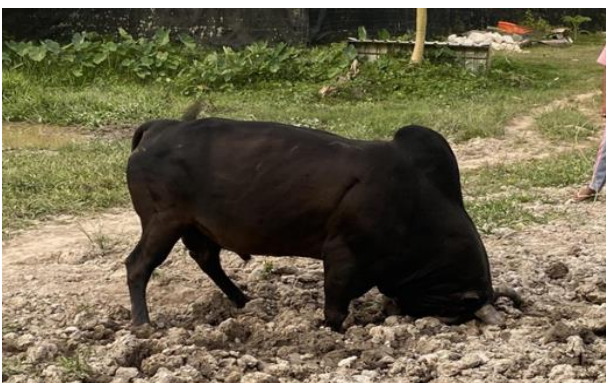
1.8 การเสริมแต่งภายนอก พบว่า การทาน้ำผึ้งและขมิ้นเพื่อรักษาร่างกายของวัวชน การทาน้ำมันมะกอกและการแต่งภายนอกเพื่อความสวยงาม

ภาพที่ 2 ขวัญวัว

ภาพที่ 3 นำวัวออกกำลังกาย

ภาพที่ 4 นำวัวไปแทงดิน

ภาพที่ 5 อาบน้ำให้วัวชน

ภาพที่ 6 อุปกรณ์อาบน้ำวัว

ภาพที่ 7 บดขมิ้นชันทาผิววัว

ภาพที่ 8 อาหารเสริมวัวชน

ภาพที่ 9 ผู้เลี้ยงวัวชน

ภาพที่ 10 ผู้เลี้ยงวัวชน

2. ผลกระทบต่ออาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านสายเงิน หมู่ที่ 2 ตำบลลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1 ผลกระทบต่อผู้เล่นกีฬาวัวชน พบว่า การเล่นกีฬาวัวชนสร้างโอกาสให้ผู้เล่นได้รู้จักผู้คนจากหลากหลายอาชีพและพื้นที่ที่ต่างกัน การเล่นกีฬาวัวชนสร้างความสัมพันธ์และมิตรภาพระหว่างผู้เล่นจากที่ต่างๆ ที่มารวมกลุ่มผู้เล่นได้รับประสบการณ์และความรู้ในการเล่นกีฬาวัวชน

2.2 ผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้เลี้ยงวัวชน พบว่า ผู้เลี้ยงวัวชนที่มีความชอบในกีฬาวัวชนมักมีส่วนร่วมในการเลี้ยงวัวชนดีๆ เพื่อประดับบารมีและเป็นที่รู้จักในวงการ การเลี้ยงวัวชนสร้างความสนใจในการซื้อขายเพื่อนำมาเลี้ยงและประดับบารมี

2.3 ผลกระทบต่อวิถีชีวิตของเจ้าของสนามวู้ชน พบว่า เจ้าของสนามวู้ชนจะต้องมีความมั่นคงและมีเพื่อนฝูงในวงการเพื่อสร้างความเชื่อถือและดึงวัวมาชนในสนามของตน สนามวู้ชนที่ดีจะมีบริเวณที่กว้างขวางและสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการชนวัว

2.4 ผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้เลี้ยงวัวชน พบว่า ผู้เลี้ยงวัวชนโดยทั่วไปได้รับการถ่ายทอดวิธีการเลี้ยงวัวชนมาตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษ การเลี้ยงวัวชนมักมีประโยชน์ในการเพิ่มรายได้และผลผลิตอื่นๆ ที่มาจากวัวชน

2.5 ผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนดู พบว่า คนที่มาดูการชนวัวมักต้องเดินทางไปถึงสนามวู้ชนล่วงหน้า การมีสนามวู้ชนสร้างโอกาสให้คนมาเล่นการพนันและสร้างรายได้ในชุมชน

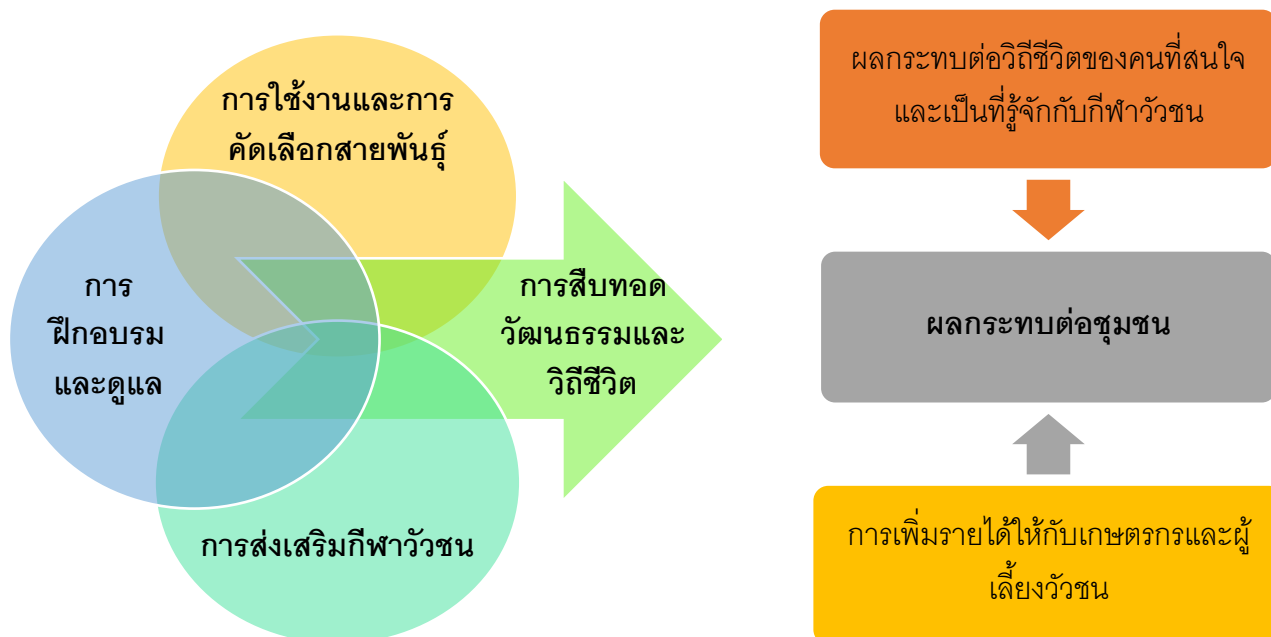
อภิปรายผล

องค์ความรู้ในการเลี้ยงวัวชนของเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านสายเงิน หมู่ที่ 2 ตำบลลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ภูมิหลังและพัฒนาการของวัวชนภาคใต้ แต่ก่อนมีการเลี้ยงวัวไว้ค้าขาย และใช้แรงงานในการทำสวน ทำเกษตร โดยวัวชนมักนิยมเลี้ยงกันในภาคใต้เป็นส่วนใหญ่ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมกมล ศรีสมโภชน์ (2556) พบว่า แรกเริ่มเดิมทีที่เกิดขึ้นก็ด้วยวัตถุประสงค์ที่ต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลินกับเกมกีฬาต่อสู้เป็นหลักโดยคัดเลือกวัวชนจากวัวพื้นเมือง ทั้งนี้ผู้เขียนคิดเห็นว่า พัฒนาการของวัวชนภาคใต้ เกิดจากการว่างจากการทำไร่ ทำสวน อีกทั้งยังมีการชอบในการพนันและความสนุกสนานในการรับชม จึงมีการคัดเลือกสายพันธุ์วัวชนที่มีลักษณะตามที่ต้องการ สอดคล้องกับงานวิจัยของฐาปวุฒิ โชติเชย, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, บุญยิ่ง ประทุม และพงศ์ประสิทธิ์ อ่อนจันทร์ (2565) และงานวิจัยของวีรชน ชูเสือหึง, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, เดโช แชน้ำแก้ว และอุดมศักดิ์ เดโชชัย (2564) พบว่า วัวชนที่ดีต้องมีกระดูกใหญ่ มีความปราดเปรียว คล่องตัว หลังหนา ออกใหญ่ ขนสวยสะอาด หางยาว มีดวงตาเล็ก ปลายยอดเขาของวัวชนยาวสวย และตรงบริเวณโคนเขามีลักษณะใหญ่มีความแข็งแรง มีการออกกำลังกายให้แก่วัวชนตั้งแต่หัวรุ่งหรือในช่วงเวลาตอนเย็น เดินประมาณ 5-6 กิโลเมตรต่อวัน เพื่อเพิ่มความถึกทนให้แก่วัวชน สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวรรณ หมั่งห้อง, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, อุดมศักดิ์ เดโชชัย และเดโช แชน้ำแก้ว (2562) พบว่า การออกกำลังกายให้แก่วัวชน เช่น เดินหรือวิ่งในตอนเช้ามืดของทุกวัน จากนั้นผู้เลี้ยงจะนำวัวไปอาบน้ำและใช้แปรงขัดไป บริเวณลำตัว สอดคล้องกับงานวิจัยของฐาปวุฒิ โชติเชย, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, บุญยิ่ง ประทุม และพงศ์ประสิทธิ์ อ่อนจันทร์ (2565) พบว่า การอาบน้ำให้วัวชนจะต้องอาบน้ำอย่างพิถีพิถันและใช้แปรงขัดดูให้ทั่วลำตัวของวัวชนประมาณ 30 นาที ทั้งนี้ การเลือกหญ้าให้วัวกินถือเป็นเรื่องที่ต้องใส่ใจหญ้าวัว เช่น มีความสดหรือส่วนใหญ่นิยมให้วัวกินหญ้าหยาบข่อย สอดคล้องกับงานวิจัยของฐาปวุฒิ โชติเชย, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, บุญยิ่ง ประทุม และพงศ์ประสิทธิ์ อ่อนจันทร์ (2565) พบว่า หลังจากอาบน้ำแล้วจึงนำวัวไปตากแดด ก็จะทำให้กินหญ้าไปพร้อมๆ กัน จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นชนิดของหญ้า คุณภาพของหญ้าและความสดของหญ้า รวมถึงอาหารเสริมวัวชนจำเป็นแก่ร่างกายของวัวชนเพราะจะช่วยเสริมสร้างกล้ามเนื้อและส่วนต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวรรณ หมั่งห้อง, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, อุดมศักดิ์ เดโชชัย และเดโช แชน้ำแก้ว (2562) พบว่า อาหารเสริม เช่น แคลเซียม วิตามิน หรือต้มถั่วเขียวแล้วบดให้วัวชนกิน ให้วัวชนกินน้ำตาลกลูโคส หรือฉีดยาบำรุงต่างๆ ให้แก่วัวชน นอกจากนี้ การเลือกคู่ชกจำเป็นต้องเลือกลักษณะใกล้เคียงกัน มีรูปร่างขนาดความยาวของลำตัวใกล้เคียงกัน มีอายุใกล้เคียงกัน เท้าเทียมกัน รวมถึงการเสริมแต่งภายนอก โดยนิยมทำในขณะที่วัวชนติดคู่ชน ได้แก่ การทาสีน้ำผึ้ง และการทาขมิ้นที่บริเวณลำตัวของวัวหลังจากอาบน้ำเสร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของอาคม เดชทองคำ (2543) พบว่า วัวชนต้องมีโคนเขาใหญ่และแคบ ช่วยป้องกันไม่ให้ปลายเขาของคู่ต่อสู้และมีขนาดใกล้เคียงกันและการเสริมแต่งภายนอกเพื่อความสวยงาม

ผลกระทบต่ออาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านสายเงิน หมู่ที่ 2 ตำบลลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้เลี้ยงวัวชน ในปัจจุบันก็ฟ้าวัวชนเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของพนิดา มนตรี (2563) พบว่า กีฬาวัวชนเป็นความสนุกสนานเพลิดเพลินหลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรและได้มีเวลาพักผ่อน อีกทั้งมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของวัวชน เนื่องจากการเลี้ยงวัวชนจะมีเฉพาะกลุ่มที่ชอบกีฬาวัวชนหรือเกี่ยวกับการซื้อขายวัวชนเป็นอาชีพและเพื่อประดับบารมี สอดคล้องกับงานวิจัยของสมกมล ศรีสมโภชน์ (2556) พบว่า ผู้เลี้ยงวัวชนได้รับการถ่ายทอดวิธีการเลี้ยงมาตั้งแต่บรรพบุรุษได้รับประโยชน์จากการเลี้ยงสัตว์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งยังมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของเจ้าของสนามวัวชน เนื่องจากสามารถสร้างความเชื่อถือและมีเพื่อนฝูงมากในวงการวัวชน จำเป็นต้องมีความเข้าใจในกฎและกติกาวัวชน รวมถึงหลักการทางกฎหมายร่วมด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวรรณ หมั่นห้อง, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, อุดมศักดิ์ เดโชชัย และเดโช แชน้ำแก้ว (2562) และงานวิจัยของศศิศา สุทธิเสริม, พิชัยศักดิ์ ทรายากูร, ภูมิ มูลศิลป์ และดิศพล จันศิริ (2562) พบว่า มีความพร้อม มีความปลอดภัยและถูกกฎหมาย มีกรรมการตัดสินและมีกฎระเบียบ ในขณะที่ ผลกระทบต่อวิถีชีวิตผู้เลี้ยงวัวชน เนื่องจากเป็นภูมิปัญญาที่ได้รับการถ่ายทอดวิธีการเลี้ยงวัวชนมาตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษ สอดคล้องกับงานวิจัยของรงค์ บุญสวยขวัญ (2559) พบว่า วัวชนมีการเลี้ยงกันมายาวนานตั้งแต่ในอดีต เกิดที่นาและชนกันที่ในท้องทุ่ง เป็นภูมิปัญญาของชุมชนเกี่ยวกับการเลี้ยงวัวชน นอกจากนี้ ยังมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนดูที่มีการรวมกลุ่มจากชาวบ้านบริเวณใกล้เคียงหรือจากต่างถิ่นหรือต่างจังหวัดส่วนใหญ่เพื่อมารับชมการแข่งขัน สอดคล้องกับงานวิจัยของฐาปวุฒิ โชติเชย, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, บุญยิ่ง ประทุม และพงศ์ประสิทธิ์ อ่อนจันทร์ (2565) พบว่า ทำให้ได้รับความสนใจและมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับวัวชนผ่านทางสื่อออนไลน์ระบบอินเทอร์เน็ต เช่น เว็บเพจ เว็บไซต์ เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้เข้ามารับการชมการแข่งขัน

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง ศึกษาผลกระทบของเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านสายเงิน หมู่ที่ 2 ตำบลลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

ภาพที่ 11 องค์ความรู้ใหม่จากศึกษาผลกระทบของเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านสายเงิน หมู่ที่ 2 ตำบลลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

จากภาพที่ 11 องค์ความรู้ใหม่จากศึกษาผลกระทบของเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านสายเงิน หมู่ที่ 2 ตำบลลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การใช้งานและการคัดเลือกสายพันธุ์ การเลี้ยงวัวชนในภูมิภาคใต้มักเน้นการใช้งานในการเกษตรและการเลือกสายพันธุ์ที่มีคุณภาพจากพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์วัวชน เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีและมีประสิทธิภาพ
2. การฝึกอบรมและดูแล การฝึกวัวชนในการออกกำลังกาย อาบน้ำ และให้อาหารเสริมที่มีแร่ธาตุและวิตามิน เพื่อสุขภาพที่ดีและการเจริญเติบโตที่เหมาะสม
3. การส่งเสริมกีฬาวัวชน กีฬาวัวชนเป็นกิจกรรมที่มีความนิยมในภูมิภาคใต้ มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้เล่นกีฬาวัวชนและเจ้าของวัว โดยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีทรัพย์สินและได้รับความเคารพในชุมชน
4. การสืบทอดวัฒนธรรมและวิถีชีวิต วิถีชีวิตการเลี้ยงวัวชนได้รับการสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษและเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมในภูมิภาคใต้
5. ผลกระทบต่อชุมชน การเลี้ยงวัวชนมีผลกระทบต่อชุมชนโดยทั่วไป เช่น การเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรและผู้เลี้ยงวัวชน รวมถึงผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนที่สนใจและเป็นที่รู้จักกับกีฬาวัวชน

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าความรู้ในการเลี้ยงวัวชนของเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านสายเงิน หมู่ที่ 2 ตำบลลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ภูมิหลังและพัฒนาการของวัวชนภาคใต้ แต่ก่อนมีการเลี้ยงวัวไว้ค้าขาย และใช้แรงงานในการทำสวน ทำเกษตร โดยวัวชนมักนิยมเลี้ยงกันในภาคใต้เป็นส่วนใหญ่ ผลกระทบต่ออาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านสายเงิน หมู่ที่ 2 ตำบลลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่ามีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้เล่นกีฬาวัวชน ในปัจจุบันกีฬาวัวชนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1.1 การส่งเสริมให้เกษตรกรมีความคิดสร้างสรรค์ในการเลี้ยงวัวชนและปรับปรุงพันธุ์วัวชน เพื่อเพิ่มปริมาณของวัวชนที่มีพันธุ์คุณภาพ
- 1.2 การสนับสนุนเกษตรกรให้เลี้ยงวัวชนให้เหมาะสมกับสภาพการเลี้ยงดูแลและสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ เพื่อให้วัวมีสุขภาพแข็งแรง
- 1.3 หน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตรหรือปศุสัตว์ ควรมีการเลี้ยงและอนุรักษ์พันธุ์วัวไว้เพื่อการศึกษาทดลองและวิจัย เพื่อสนับสนุนการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับวัวพื้นเมือง

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรทำศึกษาวิจัยและให้ความสำคัญและส่งเสริมสนับสนุนการใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการเลี้ยงวัวชนหรือเลี้ยงสัตว์ เช่น การใช้สมุนไพร เป็นต้น
- 2.2 ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนหรือเกษตรกรมีการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนจากอาชีพเสริมจากการเลี้ยงวัวชนที่สามารถสร้างรายได้

เอกสารอ้างอิง

- ฐาปวุฒิ โชติเชย, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, บุญยิ่ง ประทุม และ พงศ์ประสิทธิ์ อ่อนจันทร์. (2565). องค์ความรู้ในการเลี้ยงวัวชน
กรณีศึกษา: ชุมชนบ้านโนนหมง ตำบลพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสาร มจร. เพชรบุรี
ปริทรรศน์*, 5(1), 59-69.
- ทิพวรรณ หมั่งห้อง, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, อุดมศักดิ์ เดโชชัย และ เดโช แชน้ำแก้ว. (2562). โรงเรียนวัวชนและภูมิปัญญาการ
จัดการค่ายกีฬาวัวชนเพื่อการแข่งขันทางการค้า กรณีศึกษา สนามกีฬาชนโคบ้านปากพล ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 3(1), 64-71.
- พนิดา มนตรี. (2563). ความตั้งใจรับชมถ่ายทอดสดกีฬาวัวชนออนไลน์แบบไลฟ์สดริมฝั่ง. *วารสารวิทยาการวิจัย*, 9(2), 64-72.
- รงค์ บุญสวยขวัญ. (2559). การเมืองของการพนันวัวชนภาคใต้. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 8(3), 245-266.
- วีรชน ชูเสือหึง, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, เดโช แชน้ำแก้ว และ อุดมศักดิ์ เดโชชัย. (2564). การขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน:
กรณีศึกษา ชุมชนหนองเพ็งกรอ ตำบลเสื่องหึง อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสาร มจร เพชรบุรี
ปริทรรศน์*, 4(1), 22-28.
- ศลิศา สุทธิเสริม, พิชัยศักดิ์ หรยางกูร, ภูมิ มุลศิลป์ และดิศพล จันศิริ. (2562). มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมสถานที่
จำหน่ายอาหารที่มีสัตว์เพื่อนันทนาการ (คาเฟ่สัตว์เลี้ยง). *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 16(72), 11-16.
- สมกมล ศรีสมโภชน์. (2556). วิถีชุมชนคนเลี้ยงวัว จังหวัดสุราษฎร์ธานี: กรณีศึกษาอำเภอพระแสง และอำเภอเวียงสระ
จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 2(1), 236-239.
- สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2552). วัวชนคนปักษ์ใต้. *วารสารทักษิณ*, 1(2), 68-80.
- อาคม เดชทองคำ. (2543). *หัวเขี้ยววัวชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.